Kök, Gövde, Ek ve Kısa Çizgi

Çalışma Kâğıdı · 30 Soru · Kolaydan Zora

Ad Soyad _____ Sınıf / No _____ Tarih _____

KONU ÖZETİ

- **Kök:** Kelimenin anlamlı ve daha küçük parçalara ayrılamayan en yalın hâlidir. **İsim kökü:** göz, taş, su · **Fiil kökü:** gel-, yaz-, sev- (fiil kökleri kısa çizgiyle gösterilir).
- **Ek:** Köke ya da gövdeye eklenen parçadır. Ekler tek başına anlam taşımaz.
- **Yapım eki:** Yeni anlamlı bir kelime türetir: göz-lük, bil-gi, su-la-, yaz-ar. İsim yapan eklere **isim yapma eki**, fiil yapan eklere **fiil yapma eki** denir.
- **Çekim eki:** Kelimenin anlamını değiştirmez; kelimeyi cümleye bağlar: göz-ler, ev-e, okul-da, gel-di.
- **Gövde:** Köke yapım eki getirilerek oluşan yeni kelimedir: gözlük, bilgi, sula-, yolcu. Gövde isim ya da fiil olabilir.
- **Kısa çizgi (-):** Kök ve ekleri ayırmada (kalem-lik-ler), fiil kök ve gövdelerini göstermede (koş-, sula-), isim yapma eklerinin başında (-lık) ve fiil yapma eklerinin başında ve sonunda (-la-) kullanılır.

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1. Aşağıdaki kelimelerin köklerini yazınız.
a) gözlükçü b) yazılar c) sevgili

2. Aşağıdaki kelimelerden hangisi **yalnızca kökten** oluşur, hiç ek almamıştır?
A) kitap B) kitaplık C) okulda D) güzellik

3. "kalemlikler" kelimesini kök ve eklerine ayırarak kısa çizgiyle yazınız.

4. Kalın yazılmış eklerin **yapım** (Y) mı yoksa **çekim** (Ç) eki mi olduğunu yazınız.
(…) göz**lük** (…) ev**ler** (…) su**la**mak (…) oku**la**

5 Aşağıdaki ifadelerin başına doğru olanlar için **D**, yanlış olanlar için **Y** yazınız.
(…) Yapım ekleri yeni anlamlı kelimeler türetir.
(…) Çekim ekleri kelimenin anlamını tamamen değiştirir.
(…) Köke yapım eki getirilerek oluşan kelimeye gövde denir.
(…) Fiil kökleri kısa çizgiyle gösterilir.

6 Aşağıdaki kelimelerin kökünün **isim** mi, **fiil** mi olduğunu yazınız.
a) sevgi b) taşlık c) yazar ç) tuzlu

7 "göz" kökünden yapım eki kullanarak **iki** yeni kelime türetiniz.

8 Aşağıdaki kelimelerden hangisi bir **gövdedir**?
A) kitaplar B) evde C) bilgi D) okula

9 Boşlukları doldurunuz.
a) Fiil yapma ekleri kısa çizgiyle gösterilirken çizgi ekin ..... **ve** ..... konur: -la-
b) İsim yapma ekleri gösterilirken kısa çizgi ekin ..... konur: -lık

10 "sula-" kelimesinin nasıl oluştuğunu kök ve ek olarak açıklayınız.

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11 Tabloyu tamamlayınız.

Kelime	Kök	Yapım eki	Çekim eki
gözlükler			
tuzluk			
yolcular			
evde			

12 Aşağıdaki kelimelerin hangisinde **yapım eki yoktur**?

A) çiçekçi B) yazıcı C) gözlük D) evlerimiz

13 Aşağıdaki kelimelerin hangisinde **çekim eki yoktur**?

A) sevgi B) okulda C) kitaplar D) geldi

14 "Kütüphaneci, meraklı çocuklara bilgi kartlarını ve yazıcının renkli resimlerini verdi."
Cümlede **yapım eki** almış beş kelimeyi bulunuz.

15 Aşağıdaki kelimeleri kök ve eklerine ayırarak kısa çizgiyle yazınız.
a) yolcular b) sulamak c) gözlükçü

16 Aşağıdaki gösterimlerin hangisinde kısa çizgi **yanlış** kullanılmıştır?

A) "oku-" fiil kökü
B) "lık-" isim yapma eki
C) "-la-" fiil yapma eki
D) "kalem-lik-ler" kelimesi

17 "yaz-" fiil kökünden yapım ekleriyle **üç** yeni kelime türetiniz.

18 "Gözlük" bir gövde olduğu hâlde "gözler" neden gövde değildir? Açıklayınız.

19 "baş → başla- → başlangıç"
Bu türetmede kökü, fiil gövdesini ve isim gövdesini yazınız.

20 "Yolcularımız" kelimesiyle ilgili aşağıdakilerden hangisi **doğrudur**?

A) Kökü fiildir.
B) Bir yapım eki almıştır.
C) Hiç çekim eki almamıştır.
D) Gövdesi "yolcular"dır.

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 Paragraftaki **yapım eki** almış kelimeleri bulunuz ve kök-ek olarak gösteriniz.

> Çiftçiler baharda tarlalarını sürdü ve tohumlarını ekti. Yaz aylarında ekinlerini kanalın suyuyla suladılar. Sonbaharda emeklerinin karşılığını aldılar.

22 Yukarıdaki paragrafta geçen "suladılar" kelimesiyle ilgili aşağıdakilerden hangisi **yanlıştır**?

A) Kökü "su"dur.
B) "-la-" fiil yapma ekidir.
C) Gövdesi "sula-"dır.
D) Kökü fiildir.

23 Yukarıdaki paragrafta geçen "tarlalarını" kelimesini kök ve eklerine ayırınız. Kelimede yapım eki var mıdır?

24 Aşağıdaki kelimelerin hangisinin kökü **fiildir**?

A) gözlük
B) tuzluk
C) sevinç
D) çiçekçi

25 "iş" kökünden, biri **isim** biri **fiil** olan iki gövde türetiniz. Türettiğiniz kelimeleri birer cümlede kullanınız.

26 Bir öğrenci "kitaplık" kelimesini "kitap-lı-k" biçiminde ayırmıştır. Bu ayırma doğru mudur? Doğrusunu yazınız.

27 Tabloda kelimelerin yapım eki ve çekim eki alıp almadığını "Var" ya da "Yok" yazarak belirtiniz.

Kelime	Yapım eki	Çekim eki
gözlükçüler		
okulda		
sevgi		
yazdı		

28 Aşağıdaki kelimelerin hangisinin **gövdesi fiildir**?

A) yazar B) temizlemek C) gözlük D) yolcu

29 Kısa çizgiyi **fiil kökünü göstermek** amacıyla kullandığınız bir cümle yazınız.

30 "Kalemliklerimizden" kelimesi kaç ek almıştır?

A) 2 B) 3 C) 4 D) 5

Takıldığın soruyu işaretle, konu özetine tekrar göz at. Başarılar!
Diğer konuların çalışma kâğıtları ve deneme sınavları: **maarifpdf.com.tr**